

RAUDAN SYNTY KIPUSANOJA MEHILÄINEN VOITEITA SUONTEN SANOJA

Simana Sissonen. Megrijärvi.

462. Ilomantsi. Eur. G, n. 671. —45.

[Teoksesta: Suomen kansan vanhat runot . Raja- ja Pohjois-Karjalan Runot 3. Lyyrillisiä lauluja. Toisinnot 3812 -4627. Loitsuja. Toisinnot 1- 1549. ss. 168 - 171. Julkaissut A.R. Niemi. Helsinki 1931. Suomalaisen Kirjallisuuden Toimituksia 143 Osa III]

Rauan synnyt.

Rauta poika vuolamoinen,

Vuolahattaren tekemä!

Itse oli isä Jumala

Hiero kahta kämmentänsä

5. Vasemessa polven päässä,

Tuosta synty kolme neittä,

Kolme neittä ja pahoja.

Lypsi maalla maitojansa,

Niityll[ä] nisuksiansa,

10. Yksi lypsi mu[stan] m[aion],

Toinen va[lkian] v[alutti],

Kolmans on veren pu[naisen].

Kuka lypsi m[ustan] m [aion].

Siit on tehty melto r[auta],

15. Mikä v[alkian] v[alutti],
Siit on tehtynä terästä,
Ku lypsi veren punasen,
Siit on tehty räähky rauta.
Voi sinua, rauta raukka,

20. Rau[ta raukka, koito kuona],
Teräs tenho päivällinen!
Et sä s[illoin] s[uuri ollut].
Etkä suu[ri, etkä pieni],
Et kovan k[oriakaan],

25. Kuin sa mai[tona] m[akasitj].
Alla rinnan riuoittelit
Nu[oren] neit[osen] nisussa.
Rauta r[aukka, koito kuona],
Terä[s tenho päivällinen],

30. Et [sä silloin suuri ollut],
Etk[ä suuri, etkä pieni],
Et [kovan koriakana],
Kuin sä suosta [sotkettihin],
Vet[elästä vellottihin],

35. Kaivettiin kankahasta,

Saatiin saven seasta.

Ei rauta paha olisi

Ilman käärmehen kähyttä,

Kusiaisen kutkelmoitta.

40. Maon m[ustan] muojuhitta.

Herhiläinen, h[iien] l[intu]

Kan[to käärmehen kähyjä],

Kusi[aisen kutkelmoita],

Maon [mustan muojuhia]

45. Rauan ristintä vetehen,

Rauan raivoksi rakenti,

Terän kielen keikkumahan.

Voi sinua, r[auta raukka],

R[auta raukka, koito kuono],

50. Ter[äs tenho päivällinen],

Jo rikoit ih[on] imeh[non],

Turmelit emosen tuoman.

Vaimon kantaman kaotit,

Meni mies mehet[tömäksi].

55. Uros uime[nettomaksi].

Kipusanat.

Kunneppa kipuja kiskon,

Minnes vaivoja vajotan?

Tuonneppa kip[uja] k[iskon],

Tu[onne] vai[voja va[litan]

60. Kivuttaren kintahasen,

Vaivattaren vanttusehen.

Kiputytti tuonen neiti

Istuvi kipumäellä.

Kipuvuoren kukkuralla,

66. Kipusiipi kainalossa,

Vaivavakkanen käessä.

Kipuja keräelevi.

Kivut kääri yskähänsä,

Vaivat vasten rintojansa,

70. Vieppä juoksulla jo'elle.

Samoten Sarajan suuhun.

Neit[syt] M[aaria emonen],

P[yhä] pii[ka taivahinen].

Tules t[änne], t[arvitahan],
Hätäisien huutaessa,
Pakkoisien parkuessa:
Täälä on tullutta tuhua,
Mennyttä mä'en neneä,
Yli vuoren voipunutta.

80. N[eitsyt] M[aaria] em[onen],
Pyhä pii[ka taivahainen],
Ota silkki silmiltäsi,
Kultalanka kulmiltasi,
Päästäsi päre punanen,

85. Jolla suonet solmuelet,
Verisuonia vetelet
Mai'on maahan vuotamatta.
Veritilkan tippumatta.
Josta on puistunut punanen,

90. Veritilkka tippununna,
Ver'an äärelle vetele.
Silkkinauhalla sitele,
Ompele utusin nieglain,
Sulkkurihmoin suikuttele,

95. Tinaneuloin tikkaele,
Nahkaneuloin naueruta[!]
Reikiä revennehiä,
Haavoja halennehia!
Tunge turpia kätesi,

100. Liitä sormesi lihava,
Paina paksu peukalosi
Reikähän revennehesen,
Haav[ahan halennehesen],
Te'epä yöllä terveheksi,

105. Päivällä imanteheksi,
Verho päivällä vetele,
Yöllä kalvo kasvattele.
Meh[iläinen, hien lintu],
L[ennä tuonne, kunne käsken]:

110. Yh[eksän meren ylitse],
Yli puolien kymmenettä],
Saarehen selällisehen,
Luotohon merellisehen.
Jossa voi'etta tehään,

115. Missä mettä keitetään.

Tuopas tuo[lt]a voite[hia],

Kasta siipesi sim[ahan],

Toinen s[iipesi] metehen,

Sulkasi sulahan voihen,

120. Kanna Jesuxen etehen.

Jo tulla [tuhuttelevi],

Käyä k[ääkäröittelevi]

Kuusi on k[uppia] eessä,

seitsem[än] selän t[akana],

125. Sata on sarvia otsassa.

Tuhat purston tutkamessa:

Kussa m[että], ku[ssa] v[että],

Kussa] v[oietta] h[yveä].

K[oettele] Jeesus, kielelläsi],

130. Maaria, sulalla suulla.

Onkos niitä v[oittehia].

J[oill] on ennen Luoja voittu]

J[a voittu Jumalan poika].

K[atsottuna Kaikkivalta],

135. Pirulaisen pistettyä,

Pahan vallan vaivattua.

Ei [oo niitä v[oittehia],

Joill [on ennen Luoja voittu]

Ja v[oitto Jumalan poika],

140. Kats[ottuna Kaikkivalta],

Tämä [on käärmeen kähyjä],

S[isiliuskun siemeniä].

M[ehiläinen, meiän lintu],

Lennä tuonne toinen kerta,

145. Lennä [tuonne], jonne [käsken]:

Yl[itse meren yheksän],

Yli [puolen kymmenettä]

Saar[ehen selällisehen],

Luot[ohon merellisehen],

150. J[ossa voitetta tehään],

M[issä mettä keitetään].

T[uopas tuolta voitehia],

K[asta siipesi simahan],

T[oinen siipesi metehen],

155. S[ulkasi sulahan voihen],

K[anna Jesuxen etehen].

J[o tulla tuhuttelevi],

K[äyä kääkäröittelevi],

K[uusi kuppia sylissä],

160. S[leitsemän selän takana],

S[ata on sarvia otsassa]

T[uhat purston tutkamessa],

K[ussa mettä, kussa vettä],

K[ussa voitetta hyveä].

165. K[oettele, Jeesus, kielelläsi],

M[aaria. sulalla suulla],

Onk[os niitä voitehia],

J[oill on ennen Luoja voittu]

J[a voittu Jumalan poika],

170. K[atsottuna Kaikkivalta].

P[irulaisen pistettyä],

Pa[han vallan vaivattua].

Ei [oo niitä voitehia],

J[oill on ennen Luoja voittu]

175. Ja [voittu Jumalan poika],
K[atsottuna Kaikkivalta],
Tämä [on käärmeheh kähjä],
S[isiliuskun siemeniä].
M[ehiläinen, meian lintu],

180. Lennä tuonne kolmans kerta,
L[ennä tuonne, jonne käsken]
Y[litse meren yheksän],
Y[li puolen kymmenettä],
S[aaarehen selällisehen].

185. Näm' on niitä voitehia,
J[oill on ennen Luoja voittu]
J[a voittu Jumalan poika],
K[atsottuna Kaikkivalta]
Pi[rulaisen pistettyä],

190. Pah[an vallan vaivattua].
Neit[syt Maaria emonen],
Pyhä [piika taivahainen]!
Tule [tänne tarvitahan],
Tuo sulka sulalta maalta,

195. Höyhen maalta lämpymältä,

Jolla voiat voimatonta.

Pahoin tullutta parannat.

Voia alta, v[oia] päältä,

Keskeä kera sivele,

200. Voia luun lomiamyöten,

Jäsenten rakoja myöten.

Jost on suoni sortununna,

Siihen s[uoni] solmuele,

Jost on kalvot katkiellut,

205. Tuohon ka[Ivo] kasvattele,

Jost on liikkunut lihoa.

Tuohon liikuta lihoa,

Jost on järkkynyt jäsenet,

Tuohon järkytä jäsentä,

210. Jost on luut luhoksi mennyt,

Tuohon luita lukkoele.

Te'epä yöllä t[erveheksi].

Päivällä i[manteheksi].

Verho päivällä vetele,

215. Yöllä kalvo [kasvattele].

Neit[syt] M[aaria emonen].

Pyhä p[iika taivahainen],

Ole yöllissä tukena,

Päivällissä vartiana,

220. Jotta saisi sairas maata,

Voisi voimaton levätä,

Vikahinen vieretellä

Minun silmin nähtyäni,

Käsin päällä k[äytyäni],

225. Hengin huokaeltuani,

Suin sulin puheltuani.

(Toim. Raimo Sissonen)